

Keravanjoki

Keravanjoki (21.09) kuuluu Vantaanjoen (21) vesistöalueeseen ja on samalla Vantaanjoen suurin sivuhaara. Keravanjoki alkaa Ridasjärvestä Hyvinkäältä ja virtaa Tuusulan, Järvenpään, Keravan, Sipoon ja Vantaan halki Helsinkiin, jossa se laskee Vantaanjokeen. Joen keskivirtaama on noin 3 m³/s ja virtaamavaihtelu 0,18–63 m³/s. Virtaamamittauksia tehdään Vantaalla Hanalassa. Pituutta Keravanjoella on 63 km ja putouskorkeutta 71 metriä.

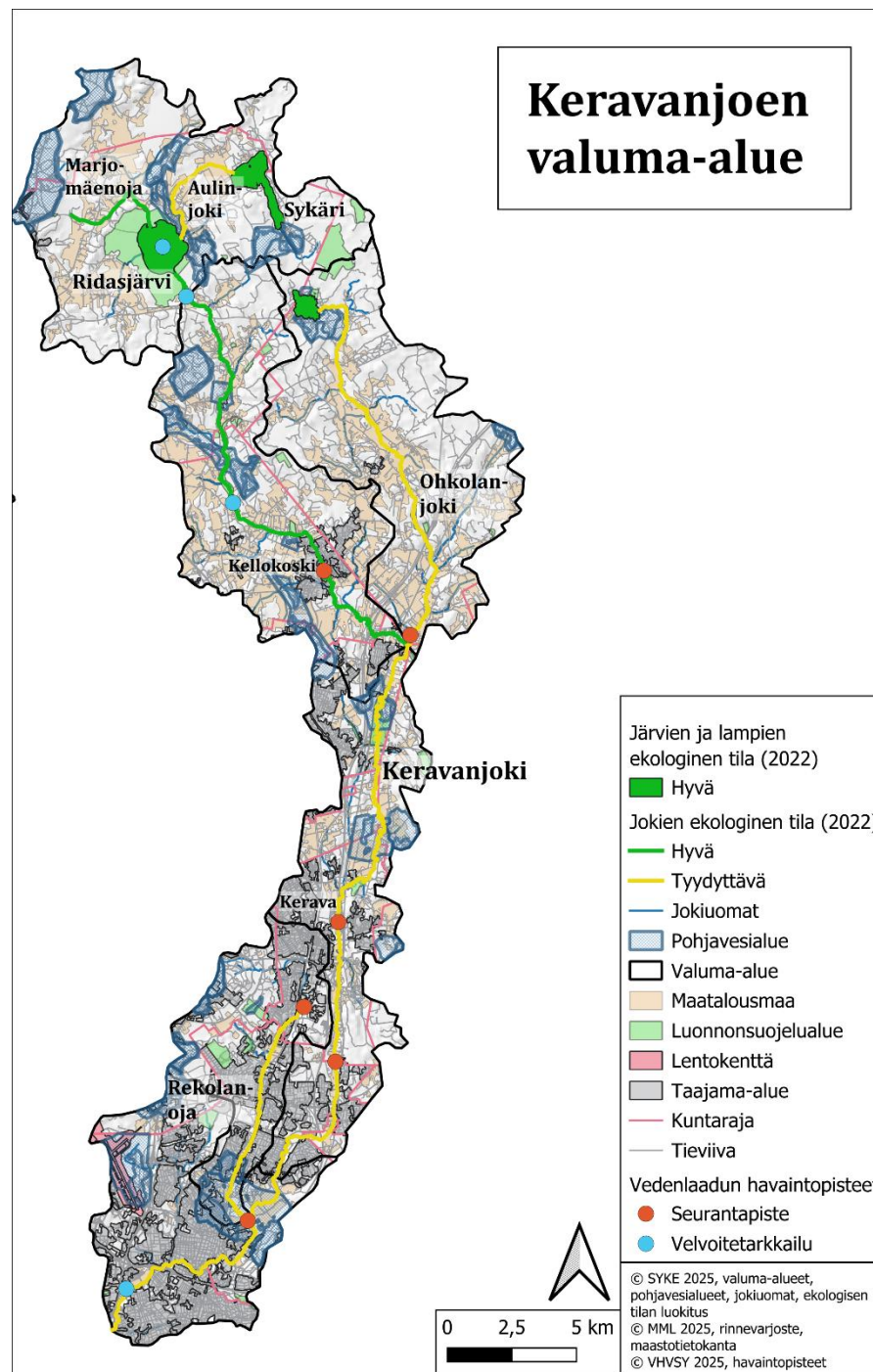
Keravanjoen valuma-alue on 402 km² ja muodoltaan se on pitkä ja suora (kuva 1). Keravanjoen valuma-alueen maankäyttö jakautuu peltoihin (18 %), soihin (10 %), vesialueisiin (2 %) ja metsiin. Maaperä Keravanjoen yläjuoksulla koostuu karkeammista maalajeista, minkä ansiosta Keravanjoki on yläosiltaan kirkasvetinen ja humusväritteinen. Vasta Keravanjokikanjonin kohdalla Tuusulassa Keravanjoen vesi muuttuu saven värjäämäksi eli harmaanruskeaksi savipitoisen maaperän takia.

Myös Keravanjärvi laskee suoraan Keravanjokeen. Keravanjärvi on bifurkaatiojärvi eli siitä lähtee kaksi lasku-uomaa, joista toinen on Ohkolanjoki ja toinen on nykyisin vain puro, joka laskee Keravanjokeen. Laskupuro Keravanjärvestä yhdistyy Hyvinkään Myllykylän ja Kaukasten välillä Keravanjokeen. Historiallisessa kartassa vuodelta 1916 Keravanjoen alkupää eli ainakin Ridasjärvestä Myllykylään kulkeva jokipätkä oli nimetty Kulkunjoeksi (kuva 2). Keravanjoen pohjoispää on siis ennen ollut nimeltään Kulkunjoki ja joen nimi on vaihtunut vasta alempana Keravanjoeksi. Nykykartoista Kulkunjoki on nimenä hävinnyt.

Keravanjoen valuma-alueella on useita merkittäviä Natura 2000-alueita, joissa mm. jokidynamiikka on säilynyt luonnontilaisena ja jokivarsien puusto ja rantalehdot muodostavat ekologisen kokonaisuuden. Lisäksi Keravanjoki kuuluu Keski-Uudenmaan virtavesihelmet -keskittymään.

Keravanjoen tila

Keravanjoen pääuoma jakautuu kahteen vesimuodostumaan; joen ylä- ja alaosaan, jotka ovat keskisuuria savimaiden jokia. Keravanjoen yläosan vesimuodostumaan

Kuva 1. Keravanjoen valuma-alue on muodoltaan pitkä ja suora. Kuva: VHSVY.

laskee sen alarajalla Ohkolanjoki ja Keravanjoen alaosaan Rekolanoja, jotka on tyypitelty pieniksi savimaiden joiksi. Savimaiden jokityypeissä veden fysikaalis-kemiallisista muuttujista kokonaisfosforipitoisuus on määräävä luokituksen laatutekijä. Keravanjoen yläosan ekologinen tila on hyvä, Ohkolanjoen, Rekolanojan ja Keravanjoen alaosan tyydyttävä.

Ohkolanjoki on Keravanjoen suurin sivuhaara ja se virtaa Mäntsälässä. Rekolanoja taas saa alkunsa Tuusulasta suoalueelta (Myrtilanoja ja Sammalanoja), josta se virtaa purona edelleen Keravalle (Nissinoja ja Savionoja). Tuusulassa ja Keravalla puro kuljettaa mukanaan paljon rakennetun alueen hulevesiä. Keravalta Rekolanojan latvat virtaavat Vantaalle, jossa puro yhtyy Keravanjokeen.

Keravanjokeen ei johdeta alueen yhdyskuntien tai teollisuuden jätevesiä, vaan ne viemäroidään alueen ulkopuolelle mm. Hyvinkään Kaltevan puhdistamolle ja Keski-Uudenmaan meriviemäriä pitkin Helsinkiin Viikinmäen puhdistamolle. Tämä on mahdollistanut Keravanjoen virkistyskäytön kehittämisen.

Keravanjokeen on johdettu lisävetä lähes joka kesä vuodesta 1989 alkaen Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän toimesta. Lisävesi pumpataan Päijänne-tunnelista ja johdetaan jokeen Ridasjärven kautta. Kesän juoksutusaikana määrät ovat olleet 400–800 l/s, yhteensä 2,5–5 milj. m³. Tavoitteena on lisätä kesäajan virtaamaa ja laimentaa ravinnepitoisuuksia. Tämä ja muut toteutetut kunnostustoimet ovat parantaneet joen vedenlaatua ja tukeneet joen virkistyskäyttöä. Lisäveden johtaminen voi taata veden vaihtuvuuden joessa koko kesän ajan vähäsateisena aikana.

Vedenlaatu

Keravanjoen vedenlaatua seurataan osana Vantaanjoen yhteistarkkailua. Havaintopaikkoja on joen yläjuoksulta alajuoksulle ja näytteitä otetaan 5–8 kertaa vuodessa, eniten kesällä. Keravanjoen yläjuoksulla vesi on kirkasta, selvästi humusväritteistä ja ravinnepitoisuudet ovat vielä melko matalia. Keravanjokikanjonin alue on eroosioherkkää ja jokivesi usein samenee savipitoisen maaperän vaikutuksesta. Kellokosken alueella kokonaisfosforin mediaani on ollut noin 60 µg/l, mutta pitoisuuskeskiarvo lähes vuosittain tätä korkeampi, sillä etenkin kevään ja syksyn ylivirtaamakausina samentuneessa vedessä on ollut paljon fosforia.

Kuva 2. Keravanjoen pohjoisosa on ollut aiemmin nimeltään Kulkunjoki. Kuvan kartta on vuodelta 1916. Kuva: VHVSY kuva-arkisto.

Peltojen keskellä virtaavassa Ohkolanjoessa fosforia on Keravanjokea enemmän ja sen liittymäkohdasta alavirtaan päin Keravanjoessa kokonaisfosforipitoisuus on ollut 30–40 µg/l tavoitetasoa (60 µg/l) korkeampi. Kesän alivirtaamakautena vesien kirkastuttua fosforipitoisuus on ollut toisinaan melko matala.

Uudellamaalla vesistöjen kemikalisoituminen on uhakuva. Vantaanjoen vesistössä perfluoratut alkyylilyhdisteet eli PFAS-yhdisteet aiheuttavat huolta. Nämä arjen ikuisuuskemikaalit ovat täysin synteettisiä, joita on kehitetty ominaisuuksiltaan veden-, rasvan- ja lämmönkestäviksi ja siksi niillä on lukuisia käyttökohteita arkisissakin tarvikkeissa, kuten Gore-tex ja Teflon-tuotteissa. Lisäksi käytössä on lukuisia yhdisteitä. Suomessa ei valmisteta PFAS-yhdisteitä, mutta niitä on käytetty ja käytetään kotitalouksissa ja teollisuudessa. Luontoon niitä on päätenyt jätevesien ja kaatopaikkojen suotovesien mukana, ilmalaskeumana sekä mm. palonestoaineissa palo- ja paloharjoitusalueilta.

Keravanjoesta pyydystettyjen ahventen PFOS-pitoisuuksia (käyttökiellossa oleva PFAS-yhdiste) on tutkittu Kellokoskessa ja Tikkurilankoskessa. Tikkurilankosken kalojen lihaksiin PFOS-yhdistettä on kertynyt määrä, joka on todettu eliölle haitalliseksi. Lisäksi aineen korkeita pitoisuuksia on todettu jokivedessä Keravanjoen alajuoksulla ja sinne laskevissa puroissa (Rekolanoja, Kylmäoja).

Kuva 3. Keravanjoki virtaa yläosassaan metsän ja suojelualueiden keskellä (vas.) ja alempana taas ihmisen läsnäolo on selkeämmin havaittavissa (oik.) Mitä alemmas jokivartta mennään, sitä rakennetummaksi Keravanjoen rannat muuttuvat (vrt. esim. Tikkurilankosken alue). Kuvat: VHSVY kuva-arkisto.

Kalasto ja pohjaeläimet

Tietoa Vantaanjoen vesistöalueen jokien (ml. Keravanjoki) kalastosta ja pohjaeläimistä kerätään vuosittain Vantaanjoen yhteistarkkailussa. Keravanjoen alajuoksulla sekä joessa että siihen laskevissa puroissa esiintyy taimenta, jonka lisääntymistä alueella seurataan vuosittain sähkökoekalastuksin. Lähivuosina Järvenpään Kaitarannankoskesta tullaan purkamaan pato, joka on Keravanjoen yksi merkittävä vaelluskalojen nousueste. Haarajoen padon purku mahdollistaa meritaimenen kutuvaelluksen Keravanjoen latvaosiin, minkä ansiosta meritaimenkanta voi vahvistua myös Keravanjoessa.

Jokien pohjaeläimistö kertoo jokien ekologisesta tilasta, ja ne ovat tärkeää ravintoa kalanpoikasille. Pohjaeläinten esiintymistä tutkitaan Keravanjoella Tikkurilankoskessa, Matarinkoskessa ja Myllykoskessa sekä Jokisuvannosta Leppäkorvessa. Vuonna 2023 koskipaikoilla pohjaeläinten taksonimäärät kuvasivat erinomaista tilaa, kun taas Leppäkorven suvannossa taksoneita oli 16, joka oli vesistöalueen matalimpia määriä.

Vantaanjoen vesistössä kalastetaan paljon, eikä joen luontainen kalasto riitä vastaamaan kalastuspaineeseen. Jokiin istutetaan siksi pyyntikokoista kirjolohta. Kalastajat ovat saaneet kirjolohen lisäksi joesta saaliina ahvenia, haukia, toutaimia, särkikaloja ja taimenia, jotka pääosin vapautetaan takaisin jokeen.

Kuva 4. Kaitarannankosken eli Haarajoen pato puretaan lähitulevaisuudessa, mikä mahdollistaa meritaimenen kutuvaelluksen Keravanjoen yläosiin. Kuva: VHVSY kuva-arkisto.

Virkistyskäyttö

Keravanjoessa uidaan mm. Saunakosken suvannossa ja Kellokoskella. Vantaalla on uimarannat; Havukoski, Matari ja Nikinmäki. Kiinnostusta uusien uimarantojen perustamiseen on mm. Kivisillan alueelle Keravalla. Kesäisin (touko-syyskuu) Keravanjoen hygieenistä laatua on seurattu kuukausittain kuudella havaintopaikalla sekä Keravalla vuodesta 2020 alkaen kahdesti kuukaudessa. Uimavesitavoitteisiin on pääosin päästy useina vuosina.

Kuva 5. Keravanjoessa Kirkonkylänkosken padolla on uitu 1920-luvulla (oik.). Vuonna 2025 Kirkonkylänkosken patoa ollaan purkamassa, eikä koskialue ole ollut uimareiden aktiivisessa käytössä todennäköisesti vuosikymmeniin (vas.). Kuvat: Vantaan kaupunginmuseo, 1927, tuntematon valokuvaaja (oik.); VHVSY kuva-arkisto (vas.).

[Virkisty Keravanjoella -esite](#) kertoo Keravanjoen virkistyskäyttömahdollisuuksista. Taskukokoisiin haitariesitteisiin on koottu tietoa melojille koskien laskukelpoisuudesta ja pahimpien paikkojen ohitusreiteistä, kalastajille kalaistutuksista sekä lupien myyntipaikoista ja mahdollisista kalastuskielloista. Myös koskiympäristön retkeilymaastot, luonnonnähtävyydet ja kulttuurihistorialliset kohteet on esitelty Virkisty-esitteissä.

Keravanjoki on tärkeä virkistyskalastuskohde. Keravanjokikanjonin alueella on suosittu perhokalastusalue, jossa on luontainen purotaimenkanta, joka lisääntyy lähinnä sivu-uomissa. Keravanjoessa suosituimpia kalapaikkoja ovat joen patoaltaat sekä Tikkurilankoski, joihin istutetaan pyyntikokoista kirjolohta.

Keravanjoen vesivoimarakenteista ja padoista voit lukea lisää vesiensuojeluyhdistyksen laatimasta tarinakartasta osoitteessa:
<https://storymaps.arcgis.com/stories/94c5d571bc344bceb62c7a4c9bfa7824>.

Lähteet:

[Vantaanjoen yhteistarkkailu, Kalasto ja pohjaeläimet vuonna 2024](#). Hynninen M., Haro E. & Norontaus, M. 2025. Kala- ja vesijulkaisuja nro 457, Kala- ja vesitutkimus Oy

[Vantaanjoen yhteistarkkailu. Vedenlaatu 2024](#). Vahtera, H., Männynsalo, J. ja Luodeslampi, P. 2025. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen raportti 16/2025.

[Vantaanjoen patohistoriikki](#), 2023. Lehto, R. & Tolvanen, O. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry.

Haarajoen pato, lainattu 1.7.2025, saatavilla: <https://www.jarvenpaa.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/vesiensuojelu/haarajoen-pato>.

